

การศึกษาต้นทุนผลตอบแทนของการจดและไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของ
สหกรณ์ การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนการดำเนินงานจากการจด และไม่
จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่

2) เพื่อศึกษาทัศนคติของฝ่ายจัดการ/บริหารงานสหกรณ์การเกษตรในจังหวัด
เชียงใหม่ที่มีต่อระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

การวิจัยครั้งนี้ ได้จัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์
ของการวิจัย โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านภาษีอากรของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่
เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 35 คน เป็นการใช้จำนวนประชากรทั้งหมด พบว่าสหกรณ์ที่มีรายรับ
สามารถนำมาขึ้นเสียภาษีมูลค่าเพิ่มได้มีจำนวน 35 แห่ง โดยจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว จำนวน
22 แห่ง และไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมีจำนวน 13 แห่ง สำหรับข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทน
ได้ใช้ข้อมูลทางการเงินซึ่งนำมาจากงบการเงินปี 2544 ของแต่ละสหกรณ์ ซึ่งนำข้อมูลที่รวบรวมได้
มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป (SPSS/PC) และ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์ที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม พบว่า
ประเภทของการให้บริการของสหกรณ์ที่จดและไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จะมีประเภทจัดหา
สินค้ามาจำหน่ายมากที่สุด สาเหตุที่สหกรณ์ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือสหกรณ์มี
รายรับไม่เกิน 1,200,000 บาทต่อปี และพบว่าสหกรณ์ที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีทุนเรือนหุ้น
ทุนดำเนินการ รายรับ ต้นทุนจำหน่าย ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์ และกำไรสุทธิจากการ
ดำเนินงานของสหกรณ์ที่จดทะเบียน สูงกว่าสหกรณ์ที่ไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยที่
สหกรณ์ที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมีทุนเรือนหุ้น ระหว่าง 5,000,001 – 10,000,000 บาท
ทุนดำเนินการ ระหว่าง 10,000,001 – 50,000,000 บาท รายรับ, ต้นทุน, ค่าใช้จ่ายดำเนินงานและ
กำไรจากทุกธุรกิจระหว่าง 1,000,001 – 5,000,000 บาท สำหรับสหกรณ์ที่ไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

มีทุนเรือนหุ้น ระหว่าง 100,001 – 500,000 บาท ทุนดำเนินการและรายรับ ต่ำกว่า 500,000 บาท
ต้นทุนทุกธุรกิจ ระหว่าง 500,000 – 1,000,000 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงานและกำไรจากทุกธุรกิจ
ต่ำกว่า 100,000 บาท

ผลการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของสหกรณ์การเกษตรที่ไม่ได้
จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทุกสหกรณ์ เมื่อจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม พบว่ามีต้นทุนภาษี มูลค่าเพิ่ม
ที่สูงกว่าเดิม จากเดิมมีต้นทุนภาษีมูลค่าเพิ่ม 413,781.31 บาท เพิ่มเป็น 446,760.38 บาท และมี
ผลตอบแทนลดลงจากเดิม 504,108.59 บาท เป็น 471,129.52 บาท ทางด้านสหกรณ์การเกษตรที่
จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มทุกสหกรณ์ ถ้าไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีต้นทุนภาษีมูลค่าเพิ่มที่
ต่ำกว่าเดิม จากเดิม 14,392,600 บาท ลดลงเป็น 13,493,200 บาท และมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้น จากเดิม
12,848,700 บาท เพิ่มเป็น 13,748,100 บาท

ในการวิเคราะห์ด้านความรู้ ความเข้าใจ กฎหมาย ระเบียบ การชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม
พบว่าเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านภาษีอากรของสหกรณ์ที่ไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมีความรู้
ความเข้าใจ กฎหมาย ระเบียบ การชำระภาษีมูลค่าเพิ่มน้อยกว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านภาษีอากร
ของสหกรณ์จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ตอบได้คิดเป็น 9.70 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ใน
ขณะที่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านภาษีอากรของสหกรณ์ที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มตอบถูกคิดเป็น
12.60 คะแนน

เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านภาษีอากรของสหกรณ์ที่ไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มี
ทัศนคติในระดับเห็นด้วยต่อระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และการให้บริการ คำแนะนำและ
ประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่สรรพากร ในขณะที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านภาษีอากร ของสหกรณ์ที่
จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีทัศนคติในระดับไม่แน่ใจต่อระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม และการ
ให้บริการ คำแนะนำและประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่สรรพากร

สำหรับผลจากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม พบว่า
เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านภาษีอากรของสหกรณ์ที่ไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มส่วนใหญ่ จะ
พบปัญหาและอุปสรรคในการชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม ในด้านสหกรณ์ขาดพนักงาน/บุคลากรที่มีความรู้
ความเข้าใจในเรื่องภาษีอากรมากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 76.92 สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน
ด้านภาษีอากรของสหกรณ์จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม จะพบปัญหาและอุปสรรคในการชำระภาษี
มูลค่าเพิ่ม ในด้านมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และอบรมด้านภาษีอากรยังไม่เพียงพอมากที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 86.36

สำหรับรัฐบาลควรมีแนวทางในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่เหมาะสมสำหรับสมาชิก
สหกรณ์ เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์เป็นบุคคลเดียวกับสหกรณ์ ดังนั้น ในการจัดเก็บภาษี มูลค่าเพิ่ม
กับสหกรณ์ จึงเป็นการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อนและไม่เป็นธรรม

The objectives of this study were 1) to compare costs and revenues of VAT registered and unregistered agricultural cooperatives, and 2) to study the attitudes of agricultural cooperatives' administrators in Chiang Mai province towards Value Added Tax (VAT). The data was collected by means of questionnaires from all 35 agricultural cooperatives' officers working on taxes of 22 VAT registered and 13 unregistered agricultural cooperatives and the cost and revenue data was obtained from the financial statements of the year 2001 and analyzed by using the SPSS for Windows. The results were as follows:

Most of the cooperatives provided goods for sale. Some agricultural cooperatives did not register for VAT because their incomes were not over 1,200,000 baht per year. The VAT registered cooperatives had higher registered capital, income and production/distribution cost, administrative expenditures and net profit than the unregistered cooperatives while the registered cooperatives had registered capital of 5,000,001 – 10,000,000 Baht, capital for used in the cooperatives of 10,000,001 – 50,000,000 Baht, and income, cost, administrative expenditures and net profit for all businesses of 1,000,001 – 5,000,000 Baht. The unregistered cooperatives had registered capital of 100,001 – 500,000 Baht, capital for used in the cooperatives and income lower than 500,000 Baht, cost of all businesses of 500,000 – 1,000,000 Baht, and administrative expenditures and net profit for all businesses of lower than 100,000 Baht.

If registered, the costs of the VAT unregistered cooperatives will be higher, from 413,781.31 Baht to 446,760.38 Baht and the revenue will be lower, from 504,108.59 Baht to 471,129.52 Baht. If unregistered, the VAT registered cooperatives will have lower cost, from

14,392,600 Baht to 13,493,200 Baht and higher revenue, from 12,848,700 Baht to 13,748,100 Baht.

The unregistered cooperatives' officers working on tax collection had a low level of knowledge and understanding of VAT laws and regulations than those of the registered cooperatives. The former's score for correct answers was 9.70 while that of the latter was 12.60.

The unregistered cooperatives' officers had positive attitudes towards the VAT system and the services, suggestions of revenue's officers, while the registered cooperatives' officers were not sure about that.

The main problem of the unregistered cooperatives' officers was a lack of staff with a lot of knowledge and understanding of taxes (76.92 percent) and the main problem of the VAT registered cooperatives' officers was inadequate public relations and training in taxes (86.36 percent).

To improve VAT collection, the government should collect VAT from either cooperatives or members, but not both, as they are the same group of people.